

PODŁY (424) *ai*

o jasne.

comp i sup (180 + 44) -podlejszy (226). *sup* *ną-* (39), *nąj-* (5); *nąj-* *GórnDworz*, *PowodPr* (2); *ną-* : *nąj-* *Leop* (3:1), *Mącz* (3:1); ~ *ną-* (32), *na-* (5), *n(a)-* (2); *na-* *CzechRozm*, *też RejPs*; *ną-* : *na-* *Leop* (2:1), *Mącz* (1:2). [*Comp często z neutralizacją funkcji porównawczej, w znac. 'dość podły'.*]

sg m N *podły*, *podlejszy*, *nąpodlejszy* (70). $\diamond$ *G* *podłęgo*, *podlejszého*, *nąpodlejszého* (37); *-ého* (3), *-(e)go* (34). $\diamond$ *D* *podłému*, *podlejszému*, *nąpodlejszému* (9); *-ému* (1), *-(e)mu* (8). $\diamond$ *A* *podłęgo*, *podlejszého*, *nąpodlejszého* (15), *podły*, *podlejszy* (9); *-ého* (1), *-(e)go* (14). $\diamond$ *I* *podłym*, *podlejszym*, *nąpodlejszym* (31), *podł(e)m* (1); *-ym* : *-(e)m* *SkarŻyw* (3:1). $\diamond$ *L* *podłym* *CzechRozm* (2), *podł(e)m* (1) *GliczKsiąż*. $\diamond$ *f N* *podłą*, *podlejszą* (17), *podł(a)*, *podlejsz(a)* (3). $\diamond$ *G* *podł(e)j*, *podlejsz(e)j* (9). $\diamond$ *D* *podł(e)j*, *nąpodlejsz(e)j* (2). $\diamond$ *A* *podłą*, *podlejszą*, *nąpodlejszą* (18). $\diamond$ *I* *podłą*, *podlejszą*, *nąpodlejszą* (7). $\diamond$ *L* *podłój*, *podlejszój* (4); *-ój* (1), *-(e)j* (3). $\diamond$ *n N* *podł(e)*, *podlejsz(e)*, *nąpodlejsz(e)* (21). $\diamond$ *G* *podłęgo*, *podlejszého*, *nąpodlejszého* (15); *-ého* (1), *-(e)go* (14). $\diamond$ *D* *podłemu* (1). $\diamond$ *A* *podłé*, *podlejszé*, *nąpodlejszé* (7); *-é* (1), *-(e)* (6). $\diamond$ *I* *podł(e)m* (2) *Leop*, *GórnRozm*, *podłym* (1) *SkarKaz*. $\diamond$ *L* *podłym*, *podlejszym* (5), *podł(e)m* (7) *GórnRozm*. $\diamond$ *pl N m pers* *podli*, *podlejszy*, *nąpodlejszy* (17). *subst* *podłé*, *podlejszé*, *nąpodlejszé* (18); *-é* (2), *-(e)* (16). $\diamond$ *G* *podłych*, *podlejszych*, *nąpodlejszych* (23). $\diamond$ *D* *podłym*, *podlejszym* (9). $\diamond$ *A m pers* *podłé*, *podlejszé*, *nąpodlejszé* (18); *-é* (1), *-(e)* (17). *subst* *podłé*, *podlejszé* (21); *-é* (2), *-(e)* (19). $\diamond$ *I m* *podłémi*, *podlejszými* (9) *BibRadz*, *Mącz* (2), *SkarJedn*, *KochPs*, *SkarŻyw*, *Phil*, *SkarKaz* (2), *podlejszymi* (3) *CzechRozm*, *NiemObr*, *WujNT*; *-émi* (1), *-(e)mi* (8). *f* *podłymi* (3) *BielKron*, *CzechEp*, *GrabowSet*, *podlejszými* (1) *PudłFr*. $\diamond$ *L* *podłych*, *podlejszych* (14).

Składnia comp: *podlejszy niż(li) kto, co* (22), *nad kogo, co* (16), *kogo, czego* (10), *od kogo* (2), *komu* (1); *niż(li) kto, co* *FalZioł* (2), *Leop*, *Mącz*, *BudBib*, *ModrzBaz*, *CzechEp* (2), *WerGość*; *nad kogo, co* *SeklKat*, *BibRadz* (2), *OrzQuin* (2), *Phil* (2); *kogo, czego* *NiemObr*, *KochFr*; *niżli kto, co* : *nad kogo, co* : *kogo, czego* : *od kogo* : *komu* *GlabGad* (1:1), *BielKron* (1:-:-:2), *GórnDworz* (4:-:6), *CzechRozm* (1:1), *SkarJedn* (1:-:-:1), *SkarŻyw* (-:3:1), *OrzJan* (-:1:1), *WujNT* (4:2), *SkarKaz* (1:1). *Składnia sup*: *nąpodlejszy z kogo* (5), *miedzy kim* (4); *z kogo* *Leop*, *WujJud* *SkarKaz* (2); *miedzy kim* *SkarŻyw*, *KochMRot*, *WujNT*; *z kogo* : *miedzy kim* *CzechEp* (1:1).

Sł stp: *podlejszy*, *podleszy*, *Cn notuje*, *Linde XVII – XVIII w.*

1. *Bezwartościowy*, *mało warty*, *nisko ceniony*; *mało ważny*; *vilis* *Mącz*, *Modrz*, *Calep*, *Vulg*, *Cn*; *humilis* *PolAnt*, *Modrz*, *Calep*, *Vulg*, *Cn*; *inferus (infimus)* *Vulg*, *PolAnt*, *Modrz*, *Cn*; *sordidus* *Vulg*, *Modrz*, *Cn*; *plebeius*, *vulgaris* *Mącz*, *Calep*, *Cn*; *communis* *Mącz*, *Calep*; *cibarius*, *circumforaneus*, *mediastinus*, *pervilis*, *postremus*, *proletarius*, *triobolaris* *Mącz*, *Cn*; *degener* *Modrz*, *Cn*; *abiectus*, *contemptus*, *ignobilis*, *infimas (infimatis)* *Calep*, *Cn*; *contemptibilis* *Vulg*, *Cn*; *fumidus*, *levis*, *protitus*, *triobolus*, *ultimus* *Mącz*; *imbecillus* *Modrz*; *calcatus*, *catervarius*, *circulatorius*, *commictilis*, *de a. e circo a. circulo*, *decumanus*, *de medio sumptus*, *de plebe*, *despicatus*, *de a. e trivio (triviis)*, *familiaris*, *gregalis*, *illiberalis*, *inglotriosus*, *in multis numerandus*, *innatus triviis*, *mictilis*, *municipalis*, *nullius coloris*, *nullo in numero*, *obnoxius*, *obscurus*, *parvi a. minimi a. nullius pretii*, *pedarius*, *pedester*, *pervulgati nominis*, *popularis*, *quadrantarius*, *quintae classis*, *reculus*, *semissis*, *submissus*, *tabernarius*, *tenebrarius*, *tenuis*,

tertia a. quarta notae, translatus, tressis, trioboli, trivialis, umbraticus, unus multorum Cn (396) : bo też ná tych wyfpach Kánaryifkich iest wiele Krześcijan/ ktore Hifzpani pokrčili [...] s kthorymi też pogáni walczą/ á kiedy ktorego fnich doftána/ tedy mu każą rzeźnicze rzemiofło robić/ ktore v nich napodleyfze iest/ podleyfze niż kátem być. *BielKron* 449, 455; *KwiatKsiąż* L4; *Mącz* 303c, 451b [2 r.], 496b, c, 511c [2 r.]; O mężna Polfka cnoto/ toć v ciebie nic podleyfzého nád śmierć nie iest. *OrzQuin* R2v; *GórnDworz* M7, Hh4 [2 r.]; *RejPosWstaw* 41v; wino gdyby iágod nie rodziło/ iefzczęby podleyfze było niż infze drzewo. *BudBib* I 414b marg; *BudNT przedm* dv; *CzechRozm* 98v, 147v; *Oczko* 13; *Calag* 233a; *SkarŻyw* 414, 496; *CzechEp* 66, 93; *WisznTr* 23; w Człowieczem cieie [...] iest tá część człowieká/ ktorą Pan Bog obrocił ná zad/ izby ná nie oczy nie pátrzáły/ á wždy y bez tey części/ człowiek bydź nie może/ chocia iest podła. *GórnRozm* L3v; *Calep* 5b, 1123b; *Phil* C, I; *GórnTroas* 26; Tobie dziękuia co światem Wiecznie rządził: á ty zá tem Nie racz gárdzić/ ácz podłymi/ Dzięki y ofiary mymi *GrabowSet* F4, S2; Ták ia/ o zacny królu/ twym imieniem [...] Swé podlé rymy zdobię *KochFrag* 42; *OrzJan* 92; *OstrEpit* A2; *KołakCath* A3v; *WujNT* 1.Cor 14 arg, *Philipp* 3/21; *WitosłLut* A2v; *SkarKaz*)(2).

podły u kogo (1): *SkarKaz* 483a cf »podły i wzgardzony«.

W połączeniach szeregowych (2): vmartwienie cieiefności/ trudzenie ciála/ pofty [...] y inne vniżenia y wynifzczenia fię Chrześcijánfkie: zdádzą fię być v fwiátá rzeczy mále/ podłe y wzgárdzone *SkarKaz* 83a, 82a.

W przeciwstawieniach: »podły (podlejszy) ... zacny (zacniejszy) (6), dobry (lepszy) (2), przedniejszy (2), wielki (więtszy) (2), godny, niepospolity, szlachetniejszy, uczciwszy« (16); *KrowObr* 184; *SienLekAndr* a2v; *GórnDworz* Bb2v, Hh5v; *CzechRozm* 56, 99; Abowiem/ im zacniejszy iest nád ty wftyki Chriftus/ tym więcey ftworzenie ich podleyfze iest niż vrodzenie iego. *CzechEp* 254, 192; *NiemObr* 45 [2 r.], 139; Wfzyftkié rzeczy z cnotą dobré/ A bez niéy y dobré podlé *KochMRot* A2; *WysKaz* 41; Dwoy rodzaj Páná náfzego. Ieden z mátki podły. Drugi z Oycá wielki y dziwny. *SkarKaz* 483a marg; *SkarKazSej* 658a, 677a.

W charakterystycznych połączeniach: *podle* (*podlejsze*)(-a, -y) *ciało* (3), *cnota*, *część* (3), *członek* (*członki*) (5), *dar* (2), *księgi*, *materyja*, *mądrość*, *nauki*, *ofiara* (2), *pamiątki*, *początek*, *praca*, *rodzaj*, *rozkazanie* (2), *rym* (2), *rzecz(y)* (17), *rzemiosło* (2), *służebnica*, *stworzenie* (2), *wiara*, *wino*, *ziemia*, *znak*; *podły u świata*; *podlejszy nad śmierć*; *nie (tak) podłego* (3).

Wyrażenie: »podłe posługi« = *ciężka, brudna robota domowa* [szyk 8:1] (9): *Mediastinus*, *Gołotá*/ *palipiecek*/ to yeft sługá którego ku nápodleyfzym posługóm vzywamy. *Mącz* 213b, 213b; *BielSpr* 54v; prosił fię [*Antoniusz*] do kuchniey garnkow vmywác: bráciey fłużyć: komory vmiátác: y ine poľugi podłe domowe odpráwować *SkarŻyw* 543, 184, 371, 411; *ReszList* 168; *WysKaz* 41.

Szeregi: »gruby a podły« (1): bo duřzá [...] rofwieca/ y czyni káżdą rzecz piękna [...]. zwláfzczá iefli ciało to/ w kthorym mieřzka/ nie iest s thák grubey/ á podley máteriey/ izby duřzá ná nim wyrázić fwego wzoru niemogła. *GórnDworz* L17.

»podły a krewki« (1): Abowiem co głupiego iest/ obrał fobie Bog áby záwftydził mędrce/ y podłe á krewkie rzeczy tego fwiátá obrał Pan/ áby záwftydał mocne. *GrzegRóżn* K3.

»mały (mniejszy) i (a) podły (podlejszy)« (4): *SeklKat* A2v; *KrowObr* 184; *GórnDworz* li2; Iákoż tedy lámá wiárá/ ktora ieft mnieyfza y podleyfza niż miłość/ ma vřpráviedliwiác y zbáwiác/ á nie więcey miłość/ ktora w zbáwionych trwa ná wieki? *WujNT* 611. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»naprzedniejszy i najpodlejszy« (1): Y máiąc tám wyliczác wielkie á rozliczne dobrodzieyftwá Bołkie ku ludowi onemu/ [...] wzywa ná świádectwo niebá y źemie/ to ieft wřzyftkiego naprzednieyfzego y naypodleyfzego řtworzenia. *PowodPr* 18.

»niczemny, (a) podły« [szyk 3:1] (4): *Gerrae per translationem*, *Niczemne / Podłe rzeczy*. *Mącz* 145c, 153d, 242b, 451b.

»podły i nieznaczny« (1): Then rog máły znáczy kroleřthwo ktorego poczáthek miál być bárzo podły y nie znáczny *BibRadz* I 451a *marg*.

»podły i (a) niski« [szyk 1:1] (2): iż Bog z nílkimi rzeczámí á podłymi nie chce řie obierác/ tylko w niebie rołkázuie *BielKron* 459; *ReszList* 168.

»pořledniejszy i podlejszy« (1): Ty řá przednieyřze rołkazánia moię y chcę áby ty ná wieki závády chowane były/ á ty řá pořlednieyřze/ y podleyřze *CzechRozm* 99.

»podły i wzgardzony« (1): DWoy ieft rodzay Páná náłzego Iezuřá Chryřtuřá. Ieden z mátki ludzki y v řwiátá podły y wzgárdzony. *SkarKaz* 483a. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

a. *O ludziach, zwłaszcza z punktu widzenia społecznego (też w specjalnych kontekstach o Bogu): pogardzany, nie szanowany, niski w hierarchii; skromny, ubogi, nic nie znaczący; pullatus Mącz; de faece plebeia a. urbis, de lapide emptus, fllius a. progenies terrae, (fricti) ciceris (et nucis) emptor, imi lecti a. subselli, ignobili a. infimo a. obscuro a, sordido loco a. obscure natus, nescio quis, parvo dictu, ultimae professionis Cn (210) : Rejřóz D2v; SeklKat O3v; GliczKsiąż C; Leop Thren 1/11, Eph 2 arg; BibRadz II 143c marg; A też Mořkiewřki Kniaż nie ma řie zá podleyřzego od Papieřá álbo Krolá ktorego *BielKron* 429v, 429v; *KwiatKsiąż* G3v; Vileo, Ieřtem podłym/ taniem/ nie bywam mian w řadney powadze. *Mącz* 496c, 303c, 496c; *OrzQuin* Ev; *WujJud* 58; *CzechRozm* 52, 52v, 56v, 65, 140v, 210; *SkarJedn* 129; Nie nam/ náłz pánie/ řtworzeniu podłemu/ Ale czyń řławę imieniowi řwemu. *KochPs* 174; *SkarŻyw* 81, 140, 212, 291; że řię ty rzeczy iuż nie raz piřály: y nie w iednych książkách/ [...] z ktorych niektorzy ieřcže dořtáteczniey niż ia/ z nich napodleyřzy/ to wřzytko wypiřáli *CzechEp* 289, 84, 90, 203; *WerGořc* 241; Ták řkromnie ná ón czás Królowie Polřczy řyli/ řeby tych czářów y podły ziemiánin wřtydźił řye ták řyc *KochWr* 28; Idiotes – Ořřoba podła, vrzedu zadnego nie máięca. *Calep* 500b, 921b; *GórnTroas* 12; *OrzJan* 38; *WujNT* 398, 1.Cor 6/4, 2.Cor 10/1, s. 643 *marg*, *Iac* 1/9; obráchuyře iáko káźdego z nich [*ludzi szlacheckich*] kořztuią řzáty řámy cudzořiemřkie/ [...] co rozumieř iáką tám řumę naydźieř proźnego kořztu? podły by to barzo/ coby dźieřátká złotyř nie řtruł. *GrabPospR* N4; Skákác przed Pánem będe: y podleyřzym řię nád řtan moy vczynię/ á chwáľbnieyřzy y zacnieyřzy zořtáne. *SkarKaz* 515b,)(4v, 82b, 207a, 580b; Byř miał řerce nawięřře byř był namęźnieyřzy/ Nie miey řcžeřcia z dořtátkiem áliř napodlieyřzy. *CzahTr* B; *SkarKazSej* 677b.*

*podły u kogo, u czego [w tym: u řwiata (5), u ludzi (2), u siebie (1)] (9): y nálaż řię ieden z řług iego/ ktory Sámřoná znał/ podłego v ludzi *SkarŻyw* 593, 208, 292, 473, 581; Bo áczkolwiek nářwięřza*

mátka Páńfka/ rodu była krolewskiego Dawidowego: ále [...] v swiátá [...] podłá bylá y zá rzemieśniká poślubiona *SkarKaz* 483b, 82a, 416a, 519b.

podlejszy w czym (5): bomcí ia od was miał być zálecan: ábowiem w żadney rzeczy nie byłem podlejšym nád przedniejšze Apósthóły *BibRadz* 2.*Cor* 12/11, II 103a *marg*; *SkarŻyw* 201; Bo což ieft w czymbyście mniej mieli (*marg*) podlejšy byli.G. (-) nád inŕze kościoły *WujNT* 2.*Cor* 12/13, 2.*Cor* 12/11.

W połączeniach szeregowych (2): gdy wiadz ná kroleŕstwo do Syonu Krolá tego opifał/ y podłego/ y ŕkromnego/ y vbogiego/ [...] ále wŕdy krolá ŕpráwiedliwego y wybáwiáiącego. *CzechRozm* 180; *SkarKaz* 519b.

W przeciwstawieniach: »podły ((na)podlejszy) ... dostojniejszy, przedniejszy, sławniejszy, wielmożny, zacniejszy, znakomity« (6): Iozeph w ŕlŕžbie był ŕlawniejšy A domáby był podlejšy *BielKom* D7; Iedení ieft Kriŕtus iedná perŕoná iego/ ále dwie formie álbo dwoiáki ŕtan iego. [...] Ieden wielmożny á drugi podły *SarnUzn* F4v, C6; *WujJud* 262; *CzechEp* 196; *SkarKaz* 156a.

W charakterystycznych połączeniach: podły (podlejszy)(-a, -e, -i) brat (*bracia*) (2), czeladź, czł(owi)ek (6), *Efezowie*, krol, lud (*ludzie*) (6), *niebogi*, *nieuk*, *obyczaj*, *osoba*, *prostaki*, *rzeczy*, *Samson*, *stworzenie*, *syn*, *ziemianin*; *podlejszy daleko*, *mało co*; *podlejszy niż anjołowie*, *niŕli męŕzowie*, *niŕ Œydowie*; *podlejszy od cesarza*, *od krola*, *od papieŕza* (2); *podły (podlejszy) u ludzi* (2), *u Pana*, *u swiata* (4); *napodlejszy z ludzi*, *z męŕzow*; *podlejszy nad apostoły*, *nad arcybiskupa*, *nad Boga Ojca*, *nad Elohimy*; *napodlejszy miedzy braciá*; *podlejszy w oczach boŕzych*, *w pokorze*; *mieć (się) za podłego (podlejszego)* (4), *poczytać* (3); *być podłym (podlejszym)* (14), *(u)czynić (się)* (6), *sta(wa)ć się* (3), *zdać się* (3), *zosta(wa)ć* (2), *zwać*.

Zwrot: »powstać, urodzić się z podłego ludu« (2:1): A ták Antychriŕt powŕtáć ma z máłego y podłego ludu *Œydowŕkiego*. *CzechEp* 410, 410, 411.

Wyrażenia: »nędznik podły« (1): X.K. puŕzczáiąc to imo ŕię/ [...] ludziom proŕtym oczy chcąc zámydlić/ chce teŕ to ná nędzniki podłe [*tj. nowokrzceńców*] wewlec/ ŕeby oni tym Antychriŕtem byli *CzechEp* 373.

»podła niewolnica« (1): A nie tylo cię z tego wvielbiam/ cóŕ mnie podłey niewolnicy twey vczynić raczył: ále iŕ wŕzytkim ieŕteŕ miłóŕierny *SkarKaz* 581a.

»(na)podlejszy słuŕga« [*szyk 3:1*] (4): *BielKron* 244; De lapide emptus, Nápodlejšy słuŕgá/ Gołotá. *Mqcz* 184a; Wy wŕzátách złótem przeplátáných chodŕicie: á on y ŕukniey napodlejšzego słuŕgi wálzego nie miał. *SkarŻyw* 52; *PowodPr* 4.

Szeregi: »mały i podły (podlejszy)« (5): A tze muŕŕ ty tedy będąc mniejšzym/ y podlejšym/ ofiaruieŕŕ wietŕzego/ y powáŕniejšzego? *KrowObr* 189; *CzechEp* 410 [2 r.], 411; *SkarKaz* 82b.

»napodlejszy a nanędzniejszy« (1): iáko to ieft Pan miłóŕierny/ á iáko napodlejšym á nanędzniejšym człekiem gárdzić nie raczył. *RejPos* 308v.

»napodlejszy i naniedostateczniejszy« (1): Miedzy bráciá napodlejšy Y naniedoŕtáteczniejšy/ Będŕie záwŕdy ŕył ná ŕwiećie/ Nieznáioŕmy w ŕwym powiećie. *KochMRot* A4v.

»podlejszy i nikczemniejszy« (1): Bo máiąc ták wielkie dáry Boſkie w obiáwieniách y oſwieceniú rozumu ſwego/ vmiála znać co była ſamá z ſiebie: záuždy podlejſzâ y nikczemniejſzâ v ſiebie zoſtáiąc. *SkarŻyw* 581.

»podły (podlejszy) a (i) niski (niższy)« [szyk 1:1] (2): *SkarŻyw* 473; Potrzebá tego: ábyſ ty teraz [...] mnie iáko niſzſzego y podlejſzego ochrzcił. *SkarKaz* 515a.

»podły (podlejszy) i (a) wzgardzony« [szyk 3:1] (4): *GlabGad* A2v; *CzechRozm* 57; ILe kroć/ námilſzy bráćia/ ludzie podłe y ná ſwięcie [!] wzgárdzone widzićie/ [...] niegardzćie iemi *SkarŻyw* 589; *SkarKaz* 82b.

W przén (4) : *SkarŻyw* 79; á mnie teſ napodlejſzâ miéędzy inſzymi owieczkê ſwoię/ iemu [Chryſtuſowi] iáko wiernemu y prawdziwemu páſterzowi do rêku oddáł *CzechEp* 74; Wízyſcy ſie ná złé náſzé bogowie ſprzyſięgli. A ia/ com podłym plónem/ przed kim biédna ſtánę? Komu ſie lóſem/ ábo ná dſziale doſtánę? *GórnTroas* 11; *SzarzRyt* B4.

αα. *W funkcji rzeczownika* (5) : *RejPs* 101v; *BielKron* 70; Ponere in ultimis, Miedzy podlejſzemi policzác. *Mącz* 309c; Non in poſtremis eſſe, Nie w pomietliech być/ nie miedzy podlejſzemi być poczitan. *Mącz* 314d.

Szereg: »pokorny i podlejszy« (1): Z pokornymi y z podlejſzymi zgádzác ſię mamy. *WujNT* Bbbbbb.

α. *Należący do niskiej (lub niſzſzej od kogoſ) klasy ſpołecznej; nie będący szlachcicem* (114) : *KwiatKſiáż* G2v; *Mącz* 135b, 331a; *GórnDworz* Dv, Aa; *RejPos* 175; *CzechRozm* 56; A ludzi podłych iſz nieznáczny żywot bywa/ przeto teſ wyſtępkí ich nieznáczne *ModrzBaz* 73, 59v, 131; Vczyć ſię máię małſzonki/ iáko y napodlejſze męſze ſwoie/ waſyć y nigdy im niwczym pierwſzego mieyſcá nieodeymuiác/ winne ſá. *SkarŻyw* 244, 527; *CzechEp* 72, 74 marg; Podlejſzâ żonę póymi/ ták ia rádzę tobie/ Bowiém ináczéy równi niebédzćie ſobie. *KochDz* 108; *Calep* [502]a, 532b; y przetoſ Bog obrał nieuki y podłe ludzi przez ktoreby ſwiát náwrocił *WujNT* 579; Ták y my podłemi ludźmi w ſzpitalách/ w ſzkołách/ w kłaſztorách/ we wſiách y kmiecych domkách/ nie gardźmy. *SkarKaz* 84a, 515b, Ooooa.

W połączeniach szeregowych (5): Proletarius homo, [...] Metaph. Niczemny/ Podły/ Zadney wagi. *Mącz* 325a; Terrae filius [...], Proſty/ podli/ niskiego ſtanu/ niepoważny człowiek. *Mącz* 451b, 343c, 403a; Tegoſ roku Ottoman [...] s proſtych á podłych y vbogich rodzicow vrodzony/ [...] Cárzem Tureckim był wybrány *StryjKron* 375.

W przeciwstawieniach: »podły (podlejszy) ... zacny (zacniejszy) (8), wielki (3), czelniejszy, dobry, krolewski, niſzſzy« (14): *GroicPorz* k3; *RejWiz* 100v; Wdzień iego zumięię ſie naypodlejſſj z ludu/ á co czelniejſze ogárníe ſtrách. *Leop Iob* 18/20; *BibRadz* *3v; Nie powiedam ia pánie Boiánowſki thego/ áby w ludziach podłych nie mogły być/ tyſ wſzytki cnoty/ ktore y w zacnych. *GórnDworz* D3v, D3v; *CzechRozm* 56, 139v; *ModrzBaz* 51, 137; *SkarŻyw* 141; *WerGoſc* 232; gdyſ wſzytki ſpráwy ná ſwiecie/ ták miedzy wielkími iáko y podłemi ludźmi/ ná ſámej wierze buduią ſie *Phil* O2; *KlonWor ded* **3v.

W charakterystycznych połączeniach: *podły (podlejszy)(-a, -e, -i) czas, czł(owi)ek (6), gospodarz, ludzie (13), matka, (męż)ę(2), osoba, panienki, plebejusz, rodzice (2), rybitwy, żona; napodlejszy z ludu; podlejszy nad stan; podawać się za podlejszego; być (na)podlejszym, znać się.*

Wyrażenia: »(z) domu podłego« (2): Sálul nie vrodził lie z domu Krolewkiego/ ále z domu podłego obrány był z poľpoltwá. *CzechRozm 139v; PaxLiz B4.*

»podły ((na)podlejszy) gmin, lud« = *infirmi Modrz [szyk 4:2] (3:3):* nie náwrocił lie Ieroboám od drogi swoiey nágorffley/ ále owfflem przeko náczynił kapłanow báłwánfkich z nápodleyffego ludu [*de novissimis populi*] *Leop 3.Reg 13/33; ModrzBaz 73; Ale ia com ieft? [...] Robak/ nie człowiek: [...] Smiéch tylko ludzki/ wzgárdá ofstáteczna Podłego gminu/ y przygáná wieczna. KochPs 30, 72; ReszHoz 118; GórnTroas 72.*

»(z) podłego (podlejszego) rodzaju, narodu« (2:1): *BielKron 40v; CzechRozm 140; Co gdy Náthánaél ftyfzał/ nieľpodziewáiąc fię áby z ták podłego rodzáiu y zták nífkiego ftanu y miáftá/ miał być Mefyáfz krol Izráelfki/ rzekł SkarŻyw 383.*

»podły (podlejszy) stan; stanem podlejszy« [*w tym: podłego (podlejszego) stanu (ludzie) (18)*] = *inferioris ordinis, infimae condicionis a. sortis, plebei Modrz [szyk 27:5] (31:1):* Abowiem ták fortuna fwe kołá obráca/ [...] Ze ony zacne domy ták iáko mgłá fchodzą/ A zálie podłe ftany k zacnościam przychodzą. *RejWiz 100v; BibRadz *3v, I 23d marg, 148v; BielKron 208; Mącz 403a; RejPos 195v, [308]v marg; Prawdá [...] Tá pyęknie zdobi káždego/ Choć y ftanu podleyfzego. RejZwierc 231, 3; CzechRozm 56, 110; A bywa to poľpolicie/ iż fię nie mężnem fercem o wielkie rzeczy kufzą cí/ ktorzi fię pyfznemi á okrutnemi ludziam podłego ftanu ftáwią. ModrzBaz 47v; A o tem ma być pilne ftáránie/ áby podłego ftanu ludzie [*homines humiliores*] od krzywd co naywięcey byli bezpieczni. ModrzBaz 77, 39, 51, 64, 72 [2 r.], 72v (12); zkad fię tá pokorá ku Pánu [...] poczęłá: ifz nie od ktorzych podłego ftanu ludzi/ ále od Monarchow swiátá wfzytkiego SkarJedn 195; SkarŻyw 241; Iż nie máfz nic ták hárdego/ nie máfz nic ták fzkodliwego/ iáko gdy z ftanu podłego/ z łotrą lub z klechy fzkolnego/ pan ábo ksiądz Pleban będzie CzechEp 335, 369; WerGość 232; ZawJeft 26; siłá tákich ieft [*ludzi*] ácz wprawdzie ftanem podleyfzy ále záprawdę fercem rowni OrzJan 37, 7.*

Szeregi: »biedny i podły« (1): Tákżec y Pan náfz Iezus Chriftus czynił/ [...] że [...] ku óźci Oycá fwego dom budował: [...] oń lie ftárał/ y on łobie gotował. A zwálzczá one biedne y podłe rybitwy fwe: ktorzy nie tylko domem tym mieli być: ále gi też fámi mieli budowác. *CzechRozm 235v.*

»napodlejszy a namniejszy« (1): Przypátruyże lie zálie dziwney fprawiedliwości iego/ [...] Iż v niego krolowie/ kfiążetá/ [...] y zwyrchności [...] fą w iedney wadze [...] záwždy záchowány/ iako y infze napodleyfze á namnieyfze ftany swiátá tego. *RejPos 195v.*

»podły (napodlejszy) i (a) nędzny (nanędzniejszy)« [*szyk 1:1*] (2): Pan y nanędznieyfzym á napodleyfzym fthanem gárdzić nie raczy. *RejPos [308]v marg; CzechEp 369. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

»niewolny i podły« (1): Byłá tám iedná fioftrá ná imię Germaná/ zniewolney y podley matki vrodzona. *SkarŻyw 226.*

»niski (niższy) i (a) podły (podlejszy)« [szyk 2:1] (3): *BibRadz* *3v; Acz y wtym pokorę swoię namilża Pánná pokázuie: gdy [...] ták daleko niżlézego y podlejšzego nád łtan łwoy mężá máiąc: ták go czći *SkarŻyw* 244, 383. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»podły a prosty« [szyk 1:1] (2): *Mącz* 240c; á kto fię nádyma rządząc lud podły á prołty [*hominibus sibi subditis*]/ temu niedołtánie łercá do rządzenia ludu pyłznego á odporneho. *ModrzBaz* 47v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»podły i rzemieśniczy« (1): Z częgo iest vpomnienie łwięte/ áby nikt [...] butnołci y chluby nie łzukał/ áni tełz podłem y rzemieśniczym łtanem niegárdził. *SkarŻyw* 241.

»podły (podlejszy) i (a) ubogi (uboższy)« (3): Wiele łłáchty y bogátych ołob łecą do czynienia krzywđ ludziom podłym á vbogim [*plebeiis inopibusque*]. *ModrzBaz* 77; *WujNT* 147; *GrabPospR* M4v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»tak podły jako i zacny« (1): tá znáíomołł Boża [...] / tym tylko ma być przyczytána włzytkim máłym y wielkim ktorych Bog ná to obrał/ [...] to iest/ ták ludziom łtanu podłęgo iáko y zacnego *CzechRozm* 110. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r., w przeciwstawieniach 7 r.*]

αα. *W funkcji rzeczownika (32)*: *BudBib Dan* 4/17; *CzechRozm* 183v; *PaprPan* Hh4v; Z hárdym nie wytrwam/ áni z témi/ Którzy brákuią podlejšzemi. *KochPs* 150; pokorą niezmyłoną káždemu fię poniżał [łw. *Niceta*]/ y napodlejłzemu połłufzeńłtwo y poddánołł vkázuiąc. *SkarŻyw* 298, 103; *OrzJan* 55, 112; Podłemi w łzpitalách w kłáłztorách nie gárdzić. *SkarKaz* 84a marg, 515a, b; *SkarKazSej* 696.

podły u kogo (1): *SkarKaz* 416a cf »ubogi i podły«.

W przeciwstawieniach: »podły (podlejszy) ... zacny (zacniejszy) (9), moźniejszy (3), powážniejszy« (13): *MurzNT* 11; *KwiatKsiąż* B4v; *RejZwierc* 79v, 81v, 99v; *ModrzBaz* 11; Młodłzy tełz łtárlzemu/ podlejšzy zacniejšzemu/ głupłzy mędrłzemu winien włtępowáć *CzechEp* 4, 4, 317; Moźniejšzy záwždy podlejšzého gniećie. *KochFrag* 39; Burzy fię dziećię ná łtárego/ y podły ná zacnego. *SkarKaz* 42b, 516b; *SkarKazSej* 661b.

W charakterystycznych połączeniach: *podły ludu* [czyjego], *z ludzi*; *godnołł podlejšzych umniejšzac*; *podlejłzego gnieć*, *przygroźką pohamowác*, *wysłác* [na kogo]; *dostać miłołci u podłęgo*; *gwałł czynić w sprawie podłych*; *od podlejšzych roźny być suknią*, *budowaním*, *obcowanim*; (na) *podlejłszemu łolgowác*, *połłuszeńłstwo ukázowác*, *uniżác się*; *objawion podłym*; *stawić się przeciw podlejšzym*; *podłe* (podlejłsze) *karać*, *do siebie przypuszczac*, *stanowić* [na co], *straszyć*; *dać corkę za podłęgo*; *podłemi* (podlejłszemi) *brakowác*, *gardzić*; *nád podlejšzymi przewoźzić*.

Szeregi: »maluczki i podły« (1): Gdyź tá [moc boża] Xiążętom łwiátá te⁸⁰/ y mądrym y rozumnym nie bywa obiáwioná/ ále tylko máłuczłkim y podłym. *CzechEp* 69.

»podlejłszy a nie tak moźny« (1): Widamy tego dofyc/ gdy ludźie [...] z teyże nádętołłci dołłtoieńłtw żądáią/ wrzędow się domagáią/ podlejšze á nieták moźne łtráłżą [*imbecillioribus pavorem ac terrorem incutere*] *ModrzBaz* 19.

»ubogi i podły« (1): Ták P. IEZVS Pan Prorokow/ vbogie y podłe v łwiátá do łiebie rad przypułzczáł *SkarKaz* 416a.

»tak podły jako i zacny« [szyk 2:1] (3): *CzechRozm* 109, 110; [Aleksander] Pánował hoynie: czym wielkiew miłości Doftał był łobie z ludzi v kázdego, Ták v zacnego iáko v podłego. *KlonKr* Fv. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r., w przeciwstawieniu 1 r.]

b. *Niski rangą* (11) : [Król] pobrał mu [biskupowi] ty wżytkie doftoieńftwa/ tylko go przy iednym podleyfzym zoftáwił *BielKron* 212; *Obtinere locum infimum civitatis*, Ieden z nayniżfzych być/ napodleyfzą doftoyność w mieyście otrzymać. *Mącz* 447c; Iż Iákob Pátryarchá/ nie o lámey tylko Krolewfkiey zwierzchności mowił: ále też y o inżym podleyfzym przełożeńftwie *CzechRozm* 167v, 8, 166v, 167v; á iáko napodleyfzi zeglarze [!] ná morzu widząc blifką nawálność morfką dodawiaią biegłym ftyrnikom rády/ [...] ták ia też naczelniefzym ftanom śmiałbych dáć rádę *ModrzBaz* 102v.

W przeciwstawieniach: »(na)podlejszy ... przedniejszy, nawięczszy« (2): Napodleyfły nád ftem rycerzow władzą miał/ á nawięczfły [*novissimus ... et maximus*] nád tyfiacem. *Leop* 1.Par 12/14; *CzechEp* 53.

W charakterystycznych połączeniach: *podłe* (*podlejsze*)(-a, -i) *dostojeństwo*, *dostojność*, *przełożeństwo* (2), *urzędny* (3), *zwierzchność*, *żeglarz*.

Szeregi: »podły a niski« (1): *Levissimus et divulgatissimus magistratus* Bárzo podły á niski vrząd. *Mącz* 511d.

»tak przedniejszy jako i podlejszy« (1): Ale nie tufzę áby to vrzędowi náfzemu Polfkiemu ták przedniefzemu iáko y podleyfzemu/ dla niektorych mogło fłufznie być przypifano *CzechEp* 165. [Ponadto w przeciwstawieniu 1 r.]

c. *Gorszy, nie mający zalet takich jak obiekt, do którego się porównuje; deterior* *Mącz* [zawsze comp] (31) : *FalZioł* I 115b; *KrowObr* C; *Deterior causa*, Podleyfza rzecz. *Mącz* 451a, 451a; bo w thym nie rozumiał fie być [Aleksander] kęs ieden Achilliá podleyfzym *GórnDworz* H; ia ták powiedam/ iż białągłowá wżytko to vmieć może/ co męfzczyzná/ áni ieft iey dowcip/ kęs ieden náfzego podleyfzy *GórnDworz* X6; á czemuż ia mam być podleifzą/ niż te wżytki/ ktore go miłowác niechciały? *GórnDworz* Cc7v, F3, 12, M6v, Kk2; *BielSpr* 52; *CzechRozm* 106v; *PaprpPan* V v, Dd4v; *SkarJedn* 186; iefzcze ná mię twarzy niemych y nie rozumnych [tj. *zwierząt*] vżywaćie: znác iżeście y beftyi podleyfzy. *SkarŻyw* 56; SŁyżćie páni/ té fráfkzi/ co teraz czytaćie/ Iefli podleyfzé wáfzych/ iefcze niewygraćie. *KochFr* 44.

podlejszy w co (1): Piérwfza [szata] fpodnia, od onégo wzroftem poprawdzie máłego y to gárbáciuchnégo, ále w náukę, w rozum, w wymowę [...] wielkiego, Stániłáwá Sokołowfkiego. Druga, z tegóz powodu zwierzchnia, wedle cnót wedle żywotá, wedle przygód, od onégo choć w godność niewiém by podleyfzého; żywotá, wiém, podobného; Symon Symonidefá *GosłCast* 4.

podlejszy czym (3): *GórnDworz* M8; Trzeci obyczay ieft walki rowny wtoremu/ thylko tym podleyfzy iż troy rog lewy muśi czynić z nieprzyiaćielfkim práwym *BielSpr* 21; Zkąd iáfna rzecz/ że okrutnoścía/ niewolá/ y liczba/ záfzwe była Azya fławna: ále fercem/ rozumem/ cnotá/ podleyfza nád wżyfłki w Europie pánftwá *OrzJan* 41.

podlejszy w czym (7): *GlabGad* A4; ináczey nie naydziefz/ iedno iż one [*białęgłowy*] w cnothách áni były nigdy/ áni fą męfzczyzn podleyfze. *GórnDworz* Z6, Y3v, Gg3v, Mm7; ty wfchodne Pátryarchy/

ktorzy im w ławie świeckiej daleko byli podlejszy/ przed sobą na pierwszych miejscach widzieli. *SkarJedn* 174; *NiemObr* 42.

W charakterystycznych połączeniach: podlejsza(-y, -e) Azyja, białogłowy (5), dwory, fortuna, fraszki, kęs (2), patryjarchy, rzecz (4), słowa, stroj, syny, żywot; być podlejszym (3); rządzić podlejsze; odrzucać jako podlejsze; mieć za podlejsze; uczynić podlejszym, zdać się, zostać (2).

Szeregi: »gorszy a podlejszy« (1): ale y za wyrodki nas będą mieć/ y za gorźe á podlejsze [*filii degeneres iudicemur*]/ niżli są ci wszyscy/ ktorzi takowego domowe⁸⁰ przykładu/ á pobudki iakoby iakiej ostrogi niemają. *ModrzBaz* 42.

»podlejszy i pośledniejszy« (1): Y to ielźce niepoślednie głupstwo/ obrzezanie/ ktore było fundamentem przymierza Bożego/ przed zakonem podane/ y zakonem vtwierdzone/ iako podlejsze y pośledniejsze odrzucać. *CzechRozm* 101v.

d. *Marny, lichy (44)* : wiele tych bywało/ ktorzy sie więc na sie łamych/ y na podłę pamięć swą [...] wkrzawali *CzechRozm* A4v.

a. *Gorszego gatunku, nędzny (o wartościach użytkowych) (43)* : Drugie [ziele] ielt ciemne y kwiatu ciemnego To też mało ielt czo podlejsze niżli pierwsze. *FalZioł* I 147a, III 11a, 32d [2 r.]; *GroicPorz* q4v; *BielKron* 268v; *Cibaria cerevisia*, *Obrocne* á podlejsze piwo. *Mącz* 52d, 139b, 377a, 465b [2 r.]; *GórnDworz* N3v; A tak żeśmi do kłaztoru iść obiecála/ tym tylo naboźniejsza być chęłz/ iłz w podłych łzaciech á w inakłznych niżli inne chodźiz? *SkarŻyw* 196, 212 *marg*; *CzechEp* 336, 373; CZekają cię z radością moie niłkie progi [...]. Y Iowis fye nie brzydził ielźce podlejszemi: Y ty fye/ profzę/ nie brzydzi łcianami moiemi. *PudłFr* 12; bo my zamkow/ domow/ murowanych nie mamy/ w podłem drzewianem budowaniu nálezem/ małętności chowamy nałze *GórnRozm* B4v; *Calep* 316b, 834b, 1126a; *WyprPl* B4; *WujNT Iac* 2/2; *SkarKaz* 520a; *KlonWor* 66 [2 r.].

W przeciwstawieniach: »podły (podlejszy) ... dobry (lepszy) (7), drogi (droższy) (4), przedni (2), zacny« (13): [*Dubiel*] Dobri ielt warzony/ łmazony y pieczony. Lepzy niż Karp/ podlejszy niżli karas. *FalZioł* IV 41c; *GlabGad* G; *KłosAlg* G4v; *BudBib Ier* 15/19; *ModrzBaz* 6; zrzuciłszy łzate drogę z sieb ie [!]: oblokł się w czarną podłę *SkarŻyw* 304; Iadł potrawy pośpolite/ ale łkromnie bárzo: w dobrych potrawach zbytku/ á w podłych ołobliwości się łtrzegł. *SkarŻyw* 460, 161; *ZapKościar* 1580/7; Káždy człowiek pierwey dawa wino dobre: á gdy łobie podpiją/ tedy podlejsze. *WujNT Ioann* 2/10; *SarnStat* 289 [2 r.], 1165.

W charakterystycznych połączeniach: podłe (podlejsze)(-y, -a) budowanie, część, dom, kamień, konie, małmazyja, miejsce, mieszkanie, nić, odzienie (3), picie, piwo, potrawy, rzeczy (4), srebro, sukno, szata (4), ściany, wieczerza, wino (4), zbroja, żyto, żywność; być (na)podlejszy (4); obrzezanie napodlejszego.

Szeregi: »podlejszy i grubszy« (1): Száty iey podlejsze były nád inne y grubźe. *SkarŻyw* 160.

»podły i niekosztowny« (1): posłał Połły [...] / kthore Xenokrates wziął s sobą do Akadémiey ná wieczerzą bárzo podłę y niekosztowną. *Phil* I3.

»pokorny i podły« (1): Pokorne y podłe odzienie iey nie wkrzowało/ iako v drugich/ nádętego łercá *SkarŻyw* 195.

Przen (1) : Ia się też tą osobą chleba/ tak podłym odzieniem twoim y postawą niłką twoią/ ktorą dla mnie bierzęłz nie gorźe/ ale bárzo za nię dziękuie. *SkarKaz* 160b.

e. Niskiej wartości bojowej (10) : Tátárowie [...] íprawili fie wízfycy w ieden vff [...] / zoftáwíwízfý co podleyfzych troché przy korzyściach *BielKron* 409v, 422; ná práwym rogu ítał Wodz álbo Hetman/ ípráwny/ mocny/ zbroyny/ ná lewym nie podleyfzy *BielSpr* 30, 14, 40; Lecż Pan Bog nie ták vcżyníł íáko śwíeccy krolowie czynią: do íztur^{mv} co podleyfzy lud pufzczáią *SkarŻyw* [407], [407].

W przeciwstawieniach: »podlejszy ... godniejszy, lepszy, wyższy« (3): *Mącz* 210b; *Scipio* [...] ordynował lud fwoy we írzodek co godnieyfzy/ á co podleyfzy ná przodek *BielSpr* 40, 40.

W charakterystycznych połączeniach: (na)podlejszy hetman, lud (4), męż(owi)e (2), strona; byc podlejszy; zostawić co podlejszego.

f. Związany z niską oceną (8) : Wyelkie wzgárdzenye y podłe ważenie náuk zyęło dzis vmyfły ludzkie *GliczKsiąż* M5v, B3; *RejZwierc* 76; ná godność niedbáią: Wíarę/ ítátek/ powolnoś/ w podłéy cénie máią. *PudłFr* 74; *GórnRozm* K; *SkarKaz* 83b [2 r.].

Szereg: »podły i lekkie« (1): y cześ y imię Pána wáżzego podłe y lekkie v was íełt *SkarKazSej* 671a.

2. Mały, niepozorny (w ujęciu rozmiarów, czasu, intensywności); exilis, perexilis Calep; ignotus Vulg (22) : *Leop Gen* 14/23; *BielKron* 246; A ty Betlehem Efratkie/ ktore podłe íełteś miedzy tyfiácmi Iudfkimi (wízákże) z ciebie wynidzie ten/ ktory Pánem będzie w Izráelu *CzechRozm* 177v; Bárzo był w odzieniu wzgárdzony/ y ták ná poyrzeniu podły: ífz kto go podkał á nieznał/ y ná pozdrowienie íego nie odpowídział. *SkarŻyw* 212, 81; *Calep* 389a, 778b; *GórnTroas* 9; *RybGęśli* D; Íacíem íełt człowiek Zyd Tárleńczyk/ miefzczánin nie z podleyfzego miáftá Cylicyey. *WujNT Act* 21/39, *Matth* 2/6; vbogá rzemieśniczke podłego miáfteczka zá mátkę íobie wíziął. *SkarKaz* 489b, 160b *marg*.

W przeciwstawieniu: »podły (podlejszy) ... znaczny (znaczniejszy)« (2): Bo nie ták o pién podły/ íák o znáczny dbáią. *PudłFr* 41; imienia fynom przykupił. [...] wiodác íełzcze k temu kofzty/ [...] íełli nie znácznieyfze/ tedy nie podleyfze. *GostGospSieb* +3.

W porównaniu (1): Słowo też y náuká Chryftułowá przyrownána íełt do tákże podłego zíárná y drobnego. *SkarKaz* 83a.

W charakterystycznych połączeniach: podły ((na)podlejszy)(-a, -e) bol, czas, koszty, miast(eczk)o (3), moc, pień, postawa, rzemyk, ziarno; byc podłym (napodlejszym) (2).

Szereg: »podły i drobny« (1): *SkarKaz* 83a *cf* *W porównaniu*.

»podły a mały« (1): Arabica Halena/ ta íełth mnieyfzey wážności y podłey á małey mocy *FalZiol* III 2b.

Przen (4) :

W połączeniu szeregowym (1): y prozná fie nádzieią [Zydowie] cíełzą. Bo gdzieć wíełfze y przednieyfze pieczęći/ od przymierza z nimi vcżynionego oderwáno im íą. A coż im tá podła/ ogolona/ okęłzona y pogwałcona pomoże? nic. *CzechRozm* 72v.

Szereg: »podły i mały« (1): Błogośłáwieni vbodzy wzgárdzeni íáko zíarnko gorczyczne. [...] Sieymyż ty podłe y máłe zíarnká ná roli íerc náłzych *SkarKaz* 83b.

a) Bojaźliwy (2) : Miedzy kthorą ítrażą był też ieden młodzienciec tego íercá íákiegoś podłego [...] / ten nawięcey o thym ítráchu powíedał. *RejZwierc* 149.

Szereg: »słaby i podły« (1): Oycowie niepobudzaycie ku gniewu synow wáńzjch/ áby máley j vpádley myśli niebyli. Bo trzebá sie bać/ by o flábą j podłą myśl nieprzyfzli/ kiedy sie kázdey rzeczy bać będą. *KuczbKat* 310.

a. *Krótki, zwięzły* (1) : Attenuate – Podleifsim ípofohem. Oratorum bonorum duo sunt genera: unum attenuate, presseque, alterum sublata, ampleque dicentium. *Calep* 111b.

3. *Zły w ocenie moralnej; vulgivagus Cn* (6) : *CzechRozm* 114; tak fię to w onych podłych zwodnikach działo. *CzechEp* 411, 411; Sodalis, Rerum laetiorum, laeviorum cum altero particeps – Towarziřwpodłich, rzeczach. *Calep* 987b; dofyć zbolálemu Sercu złęgo/ iż fluzę człowieku podłému. *GórnTroas* 65.

W przeciwstawieniu: »zacny ... napodlejszy« (1): ábych ia/ nierzkąc zacne y nabożne/ ále też y napodleyfze ludzie/ y z niewiádomości (náwet) złości płodzące/ poki żywą/ flądzić/ y flzacowác/ iáko nie przyfstoynie miał. *CzechEp* 325.

Synonimy: **1.** *bláhy, gruby, krewki, lichy, mierny, nędzny, niczemny, niepoważny, nieznacny, nikczemny, niski, pospolity, pośledni, prosty, skromny, wzgardzony; a.a. nieślachetny; 2.* *drobny, mały; 3.* *zły.*

Cf **NIEPODŁY**

KW, AL